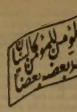

ZAMJENA -
PROSVJETA
uredništvo lista
SARAJEVO

Islamski Glas

NEZAVISNI KULTURNO-PROSVJETNI I INFORMATIVNI LIST

ИСЛАМСКИ ГЛАС
MOSLIMISCHES WOCHENBLATT
HERAUSGABE MOSKOW 1927

Izlazi svakog petka

Pretplata	Godilja	Din 72—
	Polugodinja . .	Din 38—
	Tromjesečna . .	Din 18—

Uredništvo i uprava: Kundurdžiluk ulica broj 22/A

God. I.	Pretpłata za inostranstvo Godišnje Din 120 —
---------	---

18. oktobra 1935. Sarajevo 21. redžeba 1353

Br. 3.

Velika istina

Esteizu-bil-lahi
El-hakkatu-Melhakkatu-Ve ma
cdrake mel-hakkatu.
Kurani-kerim.

Kurani-kerim.

Šesdeset deveto poglavlje Kur'ana
ili poglavlje El-hakkatuu u prvom
svom dijelu govori nam o velikoj i
vječnoj istini, kako moraju nastrada-
ti svi, koji se protivte velikom Bo-
žanstvu, kada u to postaju i vjeruju-
ći i zapovijedi im da toga Boga
drže, pojedinci i narodi, koji se ogri-
ješe o velike zakone Božje, koje su
postavili u svijetu istine i nepromje-
nljive, moraju iskustiti kaznu zato što
su se protivili Bogu, koji je najmoć-
niji i najbogatiji, koji je Bogom
moguci Allah da ih nas poučio, jer
nam je podario snagu razuma, kojom
moramo misliti, u prvom dijelu po-
glavlja „el-hakkatuu nam kaže: »Ne-
posporiva Istina, — šta je neopospori-
va Istina? — Istina je Allah, Allah
(Muhammed) šta je ta neoposporiva
Istina (one nesreće koje će bezuvjet-
no ljude stignuti). — Ad i Semud su
smatrali da je laž ona nesreća koja
su na se (svojim) hrdavim radom) na-
mudili, Semud (narod) je sa naj-
većom raznošajnošću, — i onaj koji
je uništen sa strašnim vjehom i is-
trijebljen — Bog je sedam noći i
osam dana uzastopice dade, da ovaj
strašni vjeh nad njima hara. Pa si
vidi, kako je kad je Bog, koji je
nad njima kao da su šuplja palmina etabli-
Jesi li video, da je i jedan od njih
ostao? — Došao je Firav (Faraon)
i oni koji su prije njega bili, pa i oni
koji su sa svojim gradovima zaljenu, u
pustinju i pepeo prorezeni zbog grije-
ha počinjenih, — i oni koji su di-
ktiv poslušali svoga Gospodara Boga,
pa ih je nenadano kazna stigla. —
Kad se voda uzdigla i nabujala Mi-
smo vas (vaše proceve) u lavu ukru-
tenu, — i kad se lavu podignu, —
i da bi oni koji to čuju u svojim u-
simu to sačuvali. — Kada se puhnue
samo jedmput u to, — dignuće se
zemlja i brda i zdrobiće se ućaracima
jedno o drugo. — Tada će biti oni
dne, koji su se veliki događaji zbili-
li. — Rasvorće se nebesa i togi dade-
ti im snaga pastu.

Iz ovih ajeta koje smo naveli izvijestila istina da svaki pojedina i svaka zajednica koja se ograniče o propise Božijeg prava mora strahovati. Uostalom, zakon Božiji ne dopušta nikome da krši ono što je uvjet života i opstanka. Svemogućeg Gospodara čovjeka je obdario svima darovima da spozna veličinu njegovih zakon u prirodi, da ih poštuje i da im se pridržava. Život udevsa. Dušama i tijelima zemaljskim i nebeskim sarađivati, volja je Božija da se i jedno i drugo ima razvijati. Bog je čovjeka stvorio od prolazne tjelesne materije i od vječne nevidljive materije — duše. Tijelo je odjeća kolima i da se obavija da bi prolazni krak iskušenja i zezanja ne odvratio čovjeka ne usavršiti i doći do svoga vječnog spasenja. Zato Mudrost Božija lijepe po to uredi i daje čovjeku da slijedi njegov Veliki Pravac usredi i tijelo i duša, da ta sreća bude općenita i da je svaki čovjek u prolaznom životu u mogućnosti da se pridržava propisa Božijeg Pravca koji čovjeku pomaže da razmišljajući snagom razuma svoja udevsa svoj život onako kako će on s tim životom zadovoljavati

biti. Razmotrimo propise Velikog Is-
lama pa ćemo vidjeti, da su nam oni
najveće jamstvo za uspjeh i sreću.

[illegible]

Pravda je osnov opstanka ljudske zajednice, a samolost i milosrđe to su temeljni kameni na kojima se zasniva svaka društva, ko ne ogrješi pravdu, ne može biti ni milosrdan. U pravu propasti, jer Velike Božije riječi kažu ljudima da trebaju biti pravedni i milosrdni. Slinik koji se drzne pogazati pravdu, koji ne želi biti pravedan i milosrdan, mora propasti, jer se ogrječio o čvrsti zakon Božiji koji svima i svakome hoće pravdu da dade i prema svakome da se mi- losrđuje. Slinik koji ne želi biti pravedan i milosrdan, mora propasti, jer je Firauu morao sa svima svojim silnicima zaglaviti jer je činio nasilje bližima svojim, progono je onaj koji su se bili pod okrijele njegove pravde, jer je Firauu morao sa svima svojim nepravde i nasilja od Firau- na, za njih nije bilo milosrđa, ali na- rod izraelčinski je ostao, a slinik Fi- rauu je propao jer je, je odredna Go- spodina, da se ne može ništa učiniti koji se ogrješi o Veliku Istinu.

Čudoređe je najveća potreba ljudskog društva. Gajiti plemenitu čud u duši ljudskoj znači čovjeka spremati za trajan život i obezbijediti mu opstanak. Kad nestane morala u ljudskom društvu, kad se čovječanstvo poda zlu i opafinama mora propasti, jer mu opafine istraže snagu i podrjmu temelje opstanka. Zato nam Kur'an kaže, da je morao propasti narod komu je bio poslat Božiji Poslanik Lut jer je bio ogrezao u opafine.

Životne prilike i nevolje naših seljaka

Naš muslimanski seljak je najkonstruktivniji dio našega naroda. Tome dijelu našega naroda posvećeno je to danas vrlo mala pažnja. Narocito mi muslimani iz gradova i u selu u stalnom dodiru sa našim braćom iz sela. Oni su nam u mnogo čemu toliko korisni, ali mi smo im pomoći da ga kulturno, vjerski i privredno u duhu današnjice što bolje podignemo. Ova zdrava snaga našeg naroda kao neiscrpni narodni izvor nije nallazila na dovoljnu pažnju i radi toga velika odgovornost za zaostalog našeg muslimanskog seljaka pada na naš grad. Upravo zbog toga naš grad mora raditi na podizanju našeg seljaka i pomoći ga. Istina i naš grad nije imao otkosito u tom pravcu, ali se ipak nalazi u mnogo zavidičnijem položaju od našeg sela. Ti pioniri promještavanja na našem selu su vrlo rijetki i u koliko ih je bilo nije bilo mnogo. Oni su se najviše bavili sa se u se u našoj vlastitoj pitanzel i našeg muslimanskog seljaka nije i našeg seljaka raspravljao pa da bi to mogao uroditi nekim plodom. Mora se priznati da čitav taj kulturni rad na selu u koliko ga možemo nazvati takvim u glavnom je poticao od imanje i seljaka koji su bili u selu i koji su na svojim narodnom. Našao se i u selu koji intelektualni, svjetkovani koji je ponekada zavirio u koji našu seljaku polučio ali obično kad bi tamo i došao ponio se bi više gospodski i a visoka gledao bi na tog našeg čestitog Muju sa sela. Mora se priznati da naš seljaci nisu imali inteligencija u tom radi nije akora ništa učinila i koliko je činila taj rad nije dao pozitivnih rezultata. Tome treba ispitati psihološke razloge. Događalo je pravoslavlja i katolička svjetkovna inteligencija u našim krajevima u tom radi postigla lijepih i zamjerljivih rezultata. Oni su našu muslimansku inteligencija ostala je najvećim dijelom nepristupačna seljaku. Razlozi da se to tako vrlo su utjecajni. Na seljaka

ima i Svemogućeg je dao da su bili uništeni i u prah i pepeo satrvani.

Istina mora biti krečiti puteve, na koga napredovati, a ko joj se suprotstavlja tu se opire najvećoj sili pred koju se konačno mora pokoriti. Oni koji se suprotstavljaju, nastojeći su u ometu istinu, nastojeći su da Božijeg Poslanika Muhammeda ometu u Njegovom velikom spasnosnom radu. Ali Hazreti Muhammed koji je u početku bio sam i pomogut samo od svoga Gospodara, koji je bio sam i pomogut samo od mekanskih koji su se konačno morali pokoriti pred njim odnoli su pred Velikom Istinom koji je on naučavao. Kur'an nam kaže u ovim gora navedenim ajetima da je zemaljska vlast Velikog je za one koji se suprotstavljaju Velikom i opire mu, ali protiv utvrđenog zakona Prirode – smutnil-ah – koja Svemogućeg Bog tako savršeno uređi, ali a to je kazna koja se neposredno čini dušama onih koji se opire i suprotstavljaju, koji je Božji Pravac izložen, to je kazna u vječnosti bih mnogo strašnije, jer će biti vječne i trajne.

Iz ovih navedenih primjera vidimo kako hrđavo svršavaju svi oni koji

je konzervativan i teško prihvata novotarije, pa makar mu one donijele i najveće koristi. Naša inteligencija u koliko je zalazila na selo htjela je da taj konzervativizam našeg seljaka preko noći sruši i da ga preko noći prosvijetli. Taj rad naše inteligencije bio je ne sistematski organizovan i razumije se da inteligencija nije mogla polučiti onakove uspjehe kakovi su uspjesi polučeni kod pravoslavnog i katoličkog seljstva.

[illegible]

se odaljeuju od vječnih zakona Istine koji neće da slijede uzvišene propise Božje vjere nego strapunticom lutaju podajući se niskim životinjskim nagonima i strastima svoga tijela. A zar može biti ljepše i uzvišenije stvari od toga da se živi kao savršen čovjek, da se slijedi istina, da se osigura svoja sreća u svakom pravcu. Može li biti uzvišenije ista od prave i istinske vjere u čovjeka, koja ga vodi i upućuje stazama života, pokazujući mu samo ono što će mu biti od koristi i od dobra.

Zato podimo stazama uzvisene vjere
 Islama, slijedimo ih bez odstupanja,
 jer ćemo samo tako osigurati
 svoju sreću i zadovoljiti svoje čovječanske potrebe. Razmislimo o ovim
 velikim Kuranskim riječima koje
 smo u početku ovog članka naveli,
 neka nam one budu putokaz, neka
 nas vode da nebi zalutali kao i oni
 nesretnici koje stize neumitna kazna
 Božja. Nas ljudski nagon nas goni
 da činimo dobro sami sebi, a time
 nas upućuje i naša uzvišena vjera.

Dakle, neka u nama prevlada sa-
 mo ono, što je čovječansko i neka
 nas obasja Milost Božja da bi tako
 došli do svog pravog cilja.

Je seljač duboko zahvalan, skomote
omne ko mu dajni neku uslugu i on
to tako ne zaboravlja. Musliman se
ljak u svojoj duši je konstruktivan
vjer a kao najbolji vodič u životu pri
zlasa mu je srecu i od nje se ni pod
koju cijenu ne dijeli. On prima po
uke i savjete i svakoga komu dobro
žel djetski slusa. Iz ovog treba da
povućemo konsekvencije i da nas radi
udismo tako da on donosi i koristi
primiti i tako naše seljaštvo sačinja
va skoro četiri petine muslimanskog
stanovništva da mu se nije ni jedna
petina pažnje posvetila u vjerskom i
kulturnom pogledu koliko se posve

Ovdje smo ukratko izložili vjersko-kulturni život našeg sela koji nas

može minimalno zadovoljiti naročito naš rad koji smo u tom pravcu učinili, a sad ćemo se u kratko osvrnuti na ekonomsku stranu našega seljaka. Naš seljak je skoro najvećim dijelom obratnik, on živi od zemlje i malen je broj muslimana seljaka, koji su živjeli iz kmetovskih odnosima. Radi toga vidimo pojavu, koja nije rijetka kod muslimana seljaka da oni imaju nedovoljno zemlje za svoje potrebe, pa se zbog toga gotovim dijeljenjem posjeda zemljišni posjedi su isparcelirani i dovedeni do najmanje mjere tako da veliki dio našeg seljaka nema ni onog najmanjeg minimuma za izdržavanje. Imamo dosta drastičnih primjera koji su u ovom slučaju vrlo česti. Jedan muslimanski seljaci trpi veliku i tešku bijedu. Na pr. u vlasništvu ima samo nekoliko sela svako sa preko stotinu muslim. seljacišćima domaćinstva, a jedna sa skupa nemaju ni tih lijsjuda. Jedna zemlje, dok u susjedstvu ima zemlje, ali ne može je koristiti uopće, jer je u vlasništvu jedne činovnu ima po nekoliko stotina imu zemlje. Ovakvih slučajeva ima dugo po svoj Bosni i Hercegovini gdje muslimanski seljak okudjeva sa potrebnom zemljom, istina u doba rata, ali u doba mira, kada se u Bosni i Hercegovini industrije punom parom rade, seljaci i sirotinja bila je i zapostavljena se u toj gradn. industriji. Ali kad se nastupio застоj u ovoj industrijskoj gradn. seljaci ruda snaga je ostala bez uposlenosti, što je životne prilike za seljake vrlo teške. U ovom slučaju tajni okudjevanja našeg seljaka sa zemljom od velikog je interesa za čitav gospodarski narod i državu.

poti. Država bi u ovom pravcu mogla pomoći seljaka dajući mu državno zemljište koga kod nas ima još u dovoljnoj mjeri. Pojava, da su naša seljaka gospodarstva ovako izdijeljena na vrlo mala i neznatna domaćinstva mora da nas u velikoj mjeri zabrinjuje i da tražimo lijeke tome da bismo i u buduću imali anome da se u jednom selu imaju desetine domaćinstava, a u drugu dva — tri dućuna. Trebalo bi provesti reformu u nasljednog prava u eraziji jer propisati erazi-kamunne po kojima se vrši podjela zemlje na nasljednike domaćinstva je vrlo teških posljedica po naš seljački svijet.

Istakli smo da naš seljak i u teškim dijevama sa zemljom i da živi u teškim i bijednim prilikama, naveli smo i uzroke tome, ali ipak moramo reći da je naš seljak i u ovim dijevama još uvek nadan da se životne prilike na njegovu pomoć popravi. Na seljak je čedan i skroman, radisan i marljiv, nevješto i u ovom današnjem krizi neradnik, pun moralne snage i u ovom današnjem krizi biju vidljivo da je znao sačuvati svoju moralnu svijest i svoj život udešiti prema krutoj današnjoj ne pokazujući nikakova nezadovoljenja. On se znao dosta dobro smisliti i u onim danima kada je bio u teškim i bijednim prilikama, stišadan nije dopustio sebi da se zadovolji kad je u svakome bio kao učini. Protzeto se je prema jorzanu. U ovim teškim prilikama to je jedan put za njega kad ne mora da se zadovolji sa svojim životom i da se slaže sa njegovom drugom braćom. U tome se obiluje konstruktivnosti snaga njegova koju treba naročito razvijati i njegovati i na dalje u njemu razvijati, istina moramo priznati da su u ovim našim seljacima i u ovim našim seljacima ovaj uveličani razni poroci kao alkohol koji ranije u našim selimo nije bio poznat. Ovaj su treba stati na put i to će najbolje moći učiniti naša filijala pomognući našim seljacima i našim seljacima naša napretka ako pokažu što jaču akciju protiv ovog teškog la. Intenziviraj rad u ovom pravcu bezvječno će dati dobru plodova.

Ovde smo kratko iznijeli razmatranja o životu, prilikama i moralu naših seljaka, ali moramo reći da su svi rodoljubi upregnuti sve svoje snage da u ovom pitanju udjele sve, što im njihova islama i patriotski svijest nalaze. Ovo je jedno od najvažnijih pitanja našeg društvenog i političkog života. Glasajte i vi za našu navedu paku pa mi li sve prijatelje da ga u tom pravcu pomognu.

Džum'a namaz

»O vjernici, u petak kada budete pozvani na džum'u namaz, požurite! Božijem sjećanju (namazu), a ostavite kupoprodaju (kao i sve druge poslove), ako znadete, to je za vas bolje«. Kur'an.

Iz gornjeg, kao i drugih ajeti-ke-
rima vidimo i čujemo da nas Sve-
moćni Allah dž š. na vrlo dostojan na-
čin doziva riječima: »O vjernici!«, a
da li se mi svojevremeno odazivamo
Njegovim uzvišenim riječima, to vi-
še puta zaboravimo, pa makar i nena-
mjerno.

Da nebi do ovog došlo, kao i da bi se ljudi jedanput sedmično sastali i svoje misli izmijenili, dužni su svakog petka uz predstojeće uvjete zajednički obaviti džum-u namaz i saslušati potrebne savjete.

Da ne bi ljude ovog dana sprečavali ma kakvi drugi poslovi, Bog želi, opomine ih i u drugi put u istom ajetu i veli: »ve zerru-ğat-ı istima-ğat-ı« (i tako će biti i u budućnosti) i ma gdje bilo, ma na koje su shvatali ovo Božju za- povijod. U njihovo doba, a za vrijeme dšume-nam, zemljoradnici i za- natlija postavili bi svoje oruđe, trog- vci bi zatvorili svoju radnicu, a svaki- ko bi se vratio kući i bio s obitelji i svoja uzemzavanja. Promislimo ka- ko je danas, više puta teško se odmo- kiti iz kuće – samo jednom sedmič- no: u džumu; a ako već podomo, je- dino dva u džamiji slučajno ne odo- dešmo. U vrijeme dšume-nam, u ve- liki dan rekata namaza. Tada bi tre- bali da vlada potpuna tišina u džam- iji, kao se udi i prevodi hutba, kako- bi se poslušale džumanske faraze i ne ojašali se za uzemzavanje od- nosti i drugih stvari. Za svake je džume nastupao kao p tihći kafi.

Pošto je Muhamed a. s. mnogo po-
lagao na zajedničke sastanke muš-
mana i to ne samo sa vjerskog, ne-
go i socijalnog gledišta, jednom pri-
likom za džum-u namaz rekao je ovo:
»Bio sam odlučio da naredim jednom
od prisutnih da zapali kuće svih onih,
koji se izvlače od džume namaza.

Sa svim je u najkraćim potezima istaknuta važnost džume, a što smo inače mnogo zanemarili bez razlike na profesiju. Samo ima slučajeva gdje je obavljanje džume skopcano sa malim poteskoćama, što bi se evrstom voljom i energijom dalo unekoliko olakšati. Tako n. pr. činovnici su u kancelarijama i drugdje većinom do 12, a nekada i do poslije 12 časova. Kako za džamiju, koja je ponekad malo i udaljena, čovjek treba da se

pripremi, to u ovakim momentima mora da ostavi džum-u. Da ne bi došlo ovog inače hrđavog običaja među muslimanskim činovništvom dolazilo, odnosno da se ne bi moralo svakog petka tražiti odobrenje od pretpostavljenih, što nekada zavisi i o volji pojedinaца, trebalo bi kod nadležnih ispoljavati generalno odobrenje — kako je to po školama — da činovnici-muslimani petkom budu oslobođeni posla bar u 11 i po časa, pa makar da bi toga dana dolazili na posao u 7 i po časa.

U doba jednokratnog rada (za vrijeme Ramazana i ferija), trebalo bi javnoinovke osloboditi samo za koliko mogu obaviti džumu-namaz. Izgleda da se u ovom smislu nešto i pokušavalo, ali kako je bilo sve bez uspjeha, to je dužnost naših vjerskih predstavnika da ponovo na ovom poradi imajući na umu hadisi-šerif: »Kjulu-kum rain ve kjulu-kjum mešulun ar reii-itihii...«

О. Н.

Osnutak „Narodne Uzdanice“ u Gor. Tuzli

Jedna davna želja gornjotuzlanskih građana ovih dana je ispunjena. Naime osnovan je mjes. odbor »Narodne Uzdanice«.

Ulogu besdekretskog povjerenika vršio je ugledni građanin G. Galik. Velim besdekretskog, jer su gornjotuzlani tako oduševljeni za tim našim pravim kulturnim društvom da su odmah omogućili, upisali se u članstvo, da se osnuje mjesni odbor. Osobito je za novo naše društvo zagrijava omladina što sa zadovoljstvom ističem.

ta je osnivačka skupština kojoj su prisustvovali gotovo svi punoljetni građani. A bilo je i seoskog svijeta. Glavna tačka bila je biranje nove uprave. U upravu su ušli najmlađi ljudi uzevši i mlade u sarajevu što do tada nije bilo uobičajeno. U upravni odbor ušli su sljedeća gg. predsjednik Galib Žunić, tajnik Nura ga H. Mehmedović, blagajnik Abdulrahman Kušljagić, odbornik bez narodne funkcije Alija Fajić.

Nadzorni odbor čine gg.: Raif H. Mehmedović, Hfz. I. ef. Karić i Der-
viš Memišević. Novom odboru želimo
svaku sreću. *Muradijin*

Pošaljite pretplatu!

Ako se kaže odakle se može stvoriti zaključak da se nikada ubuduće neće moći dostignuti savršenost kur'anaskog stila i riječi, kad se to danas nije moglo polučiti, možemo jednostavno odgovoriti, da se više nikad neće naći gorljivijih talenata, nego je to bilo u prvo doba kur'anske objave, kad se pod fascinirajućom pojavom Kur'ana retorska vještina razvila do neviđenog savršenstva.

Prema tome kad se do danas i u danima najveće govorničke gorjivosti nije mogao naći nikakav veliki retorski duh i genije, kojima je obilovao arapski narod, kao rijetko koji drugi narod na svijetu, onda je isključena svaka mogućnost, da bi se takav veliki takmičarski genije koji bi se mogao takmičiti u ljepoti i savršenstvu kuranskog stila, mogao u budućnosti pojaviti. Ovo nam jasno i blatno potvrđuju riječi Svemogućeg Allaha koji u Kur'anu kaže: »a vi to sigurno nećete moći učiniti«.

ivost kur'anskog stila i

PODLISTAK:

Kur'an

Nastavak 1

Kur'an je sačuvan i od najneznatnijih tekstovnih promjena.

Sakupljači hadisa bili su prisiljeni da bi u što većoj mjeri provjerili istinitost i točnost pojedinih hadisa, da ispituju i sve životne okolnosti pojedinih pripovjedača hadisa. Radi toga je biografska nauka jako cvala i život svakog pripovjedača je do najmanjih i najneznačajnijih sitnica strogo ispitivan i podvrgnut oštrom sudu starih kritičara.

Tako isto bi se za nekoga ustanovilo da je ideju putem makar samo jedamput jeo ili je zanemario neku stvar, koju je vrlo lako zaboraviti i zanemariti, smatralo bi se njegovo pripovijedanje slabim i nesigurnim. Ukoliko bi od ovakvih ljudi sa takvim malim i neznatnim zamjerkama obične društvene uludenosti i prenosili koji hadis, upozoravali bi na slabosti pripovjedača, koji radi svojih i najmanjih grešaka u običnom društvenom životu nisu smatrani za dobre i sigurne pripovjedače.

Buharija je sakupio stotine hiljada hadisa od kojih je izabrao samo šest hiljada i četiri stotine i unio ih u svoju veliku hadisku zbirku, a sve ostale je zabacio. Kritičari su upozorili na slabe i nesigurne hadise i u njegovoj zbirci i podrvali ih najodržljivijom kritičkom ispitivanjem nedostatke pojedinih hadisa.

hadisima Božjeg Poslanika i prorešao ih kroz najsitnije kritičarsko sito, da bi mogli zanemariti ili proпустiti nešto, što bi se ticalo knjige i objave njihovog Stvoritelja i Gospodara, pa da bi u pogledu te knjige primili nešto što je nesigurno, a da to ne bi točno ispitati. Kod ovakvih strogih mjera opreznosti nije se kod njih moglo dogoditi, da bi oni dopustili da se u Božju knjigu uvuče i najsitnija slovačna greška.

Islam je u duše svojih sljedbenika sa svojim zapovijedima unio ispitivački i kritičarski duh, koji traži da svako koji nešto vjeruje ili kaže, dokaže to sa dokazima opravda. Svaki čin mora se temeljiti na jednoj istini, jer za sva djela treba i odgovarati. Kur'an kaže:

»Ako vi nešto otvoreno činite ili to u sebi skrivate, zato ćete pred Bogom odgovarati.«

NEDOSTIZIVOST KUR'ANA.

Svemogućí Allah kaže: »Ako vi sumnjate u ono što smo Mi objavili našem robu (Muhammedu), pa vi dajte jedno poglavlje koje će mu aličiti. U to ime pozovite i vaše idole, kojima se klanjate mjesto Allaha. Dokazite vašu tvrdnju (da Muhammed Kur'an od sebe govori i naučava) ako istinu govorite. Ako to ne učinite, a to sigurno nećete učiniti, onda se bojte vatre paklenske, koja je za nevjernike spremjena, a čije je gorivo ljudi i kamenje.

Na drugom mjestu Svemogućí Allah kaže: »Reci (Muhamede): Kad bi se ljudi i džini sakupili da sačine nešto što bi Kur'anu bilo slično, ta

ko šta ne bi mogli sačiniti pa makar
jedni drugima pomagali.

Ovi nam ajeti jasno kažu da je Kur'an u svakom pravcu nedostižan. U čemu se ta nedostižnost sastoji? U prvom redu ćemo istaknuti mišljenje nekih komentatora Kur'ana, a kasnije ćemo donijeti i izložiti svoje zasebno mišljenje.

Učenjak i komentator Kur'ana Nizamuddin-en-Nisaburi u svom tefsiru »Garabul-Kur'ani ve regaibul-furban« tumačeći prvi ajet što smoga gore spomenuli doslovno ovo kaže: »Kad se govori o tome da je Kur'an nedostiziv, onda se ističu dva gladišta. Prvo je da je Kur'an ravan govoru rječitih i vještih govornika ili ih je nadmašio, ali u toj nadmašnosti nema nečega nadnaravnog; ili je

Šta namidvo i na nadnaravnoj mjeri. Ova prvo dvojje je netakno, jer svi ti vještaci na jeziku i vrsmi govornika nastojali su pojedinačno ili zajednički da Kur'an imitiraju, ali u tome nisu uspjeli; uza sve to što su se izmislili mnogim opovisnima, žrtvovavši životne i imetak, i zapadali u razne nemogućnosti i brige. Njihova odlučnost i ustrajnost bila je tako daleko da čuvali su svoj prestij nizu priznali ni najveću istinu, a neletinu pogotovo nisu htjeli primiti. Pa ipak i najveći govornici i vještaci na jeziku konačno su ostali poraženi i svojoj poraz su priznali.

Drugo gledište je koje kaže ako su izvjesni sastavljači dostigli taj vrhunac stilske savršenosti, kojima su se vješti govornici takmičili da Kur'an dostignu u njegovoj savršenosti stilske ljepoti, onda je cilj postignut, ali svi ti takmičari su odu

Opasnosti koje prijetje razliku arapskog nacionalizma u Iraku

Arapska individualnost — Irak i nacionalizam — Arapski nacionalizam je pitanje života i smrti svih Arapa — Evropska opasnost — Partizamstvo — Konzizam — Komunalizam — Neprosvijećenost.

U Bagdadu je osnovan klub za jačanje propagiranja arapskog nacionalizma. (Ovaj veliki nacionalistički klub, koji je zapravo centar arapske nacionalne propagande nosi ime velikog muslimanskog vojskovođe Mue-sa-bin-Harisea, koji se sa svojim junacima podvignuo u osvajanju Mezopotamije i Perzije za vrijeme halife hazreti Omara jako proslavio.

Pripodom svečanog otvorenja novih prostorija ovog kluba održao je jedne vrlo značajan govor trački patrijarh i šef cjelokupne nastave i narodnog vaspitanja u ministarstvu prave dr. Fadil beg El-Dienali. Da bi upoznao naše čitaoce sa pravim stanjem stvari među muslimanima zemlje koja čini velike napore da se u svakom pravcu podigne domoslov ova govori, kako ga je iznio bagdadski dopisnik kishirskog »El-Dihad«.

Arapska individualnost se očituje u jednom jedinstvenom jeziku, milima i moralnim vrijednostima. Ovom velikom narodu tiela pripadaju svi, koji govore ovim jezikom, koji u sebi imaju vrijednost arapskog narodnog duha i njegova čistoća, a osim toga, koji se napajaju na izvorima arapske nacionalne mli. Ovom narodom tiela pripadaju svi koji izgovaraju je-dinstven glas (slovo) »d« i kite se i ponašaju ovim, predima i plemenitošću svoje krvi i svi koji su spremni da se žrtvuju za narod arapski. Geografske granice arapske domovine protežu se istočno od Perzijskog zaljeva pa do Atlantskog oceana na zapadu, od Indijskog oceana na jugu pa do gorovak tana Taurus na sjeveru. Svi stanovnici ovih krajeva no-si i njeguju u sebi jedinstvene sklo-nosti, svi imaju jedan jezik, jednu vjeru i smatraju se jednim tijelom naroda i kolikih bi jedni od drugih u-daljeni.

Braćo! Irak je samo jedan dio ve- like arapske domaje, koja je kruti u- des nastavio od matice. Irak mora opstati samo onda, ako se čvrsto veže sa ostalim dijelovima arapske do-movine. Ako bismo Irak pripisali bli- marljivo i radosno ruci nema života dok se ne poveže sa glavom, areom i ostalim dijelovima svoga tijela. Braćo! Nade budućnosti današnjih prilika u svijetu, u ostalim dijelovima svijeta, u našoj budućnosti jasno su sil- nas da jasno i otvoreno rečemo da se Irak neće moći u budućnosti odhrva- tati ako svojici ne poradi u pravcu svoje jedinstvenosti i jedinstva dijelova svoje arapske domovine. Drava, ču- je stanovništvo treba nešto više od četiri miliona ne može se uspjehno takmičiti sa državama koje broje des-

deset, sedamdeset i stotinu miliona stanovnika ni u jednoj grani državnog života. Pitanje arapskog nacio- nalizma, braćo, nije pitanje u kome treba samo govoriti, nego pitanje o kome treba mnogo razmisljati i u di- selo ga privesti, to je pitanje života i smrti svakog Iraka, i svih arap- skih zemalja. Mi dakle ne možemo, nalazimo na raskršćima ili da pre- dmo na stvaranje jakog arapskog narodnog organizma pa da živimo sretno i uzignute glave ili da isgu- blimo svoju svijetlost, našu glavu, u historiji vojevanstva ispisala i pla- ne stranice i stvorila čitajućicu ci- vilizaciju.

Braćo! Svijet aeroplanaom bri- nom naprijed ide a mi sjedimo. Ci- nom svaki dan po novinama kako nastupaju evropski narodi provode svoju misao i energiju u stvaranje ja- koga jeve žive alibi i nemoćni ra- di. Hoćemo li i mi biti žrtva tih na- roda. Dobio sam pismo zadnjih dana od brata Derviš El Mikdadija pa ću vam ga ukratko ekspirirati.

I svega što sam ovdje opisao vi- dićete i sami da nas proguta, da nam ne slobodu otme. Ako hoćemo da se spasimo toga moramo se riješiti svoje sposobnosti i žurno poći naprijed da predusretimo ova nastojanja Evrope koja hoće da joj u zadnjim momentima iskoristi našu nepro- cene naših širokih slojeva da nas ekonomski zarobi nudeći nam razne privredne koncesije koje su po svojoj vanjsnosti laskave ali u njima leži ki- ka našeg budućeg zarobljavanja.

U stvari su za napredak i razvitak arapske i arapskih zemalja odlučni, samo treba u širokim narodnim slo- jeva razviti nacionalni svijest i sve napore uputiti u pravcu prosvjetla- vanja naroda. U narod treba tri- njeve današnjice ali iste te neville vidimo da pristižu; prosvjetljenje zem- lje kao Njemačka koja je danas je- dno od najprosvijećenijih zemalja pa pored svih kriza tamo se vidi jedan veliki napredak u svakom pravcu. Da su svi narodi u Evropi mogli doći do ovoga visokog stupnja kulturne imaju zahvaliti svojoj probudenoj nacional- noj svijesti koja je kod tih naroda razvila samosvijest i dovela ih u su- perioritet nad narodima koji su pod svim nepravskim narodima i pamet- nu je za direktne ili indirektno gospodare. Jedan narod može se o- držati samo onda ako slijedi zakon prirode i zakon pravde, ako životnu borbu junacki prihvati nepoduštajući nikome da njegova privredna prava srusi i da ga smeta na tom polju borbe i opstanka.

(Nastaviti se.)

O tridesetgodišnjici smrti velikog misirskog muftije i preporoditelja Selhi Muhammed Abduhata.

(Nastavak.)

Merhum Muhammed Abduhu kao vrestan pravnik i učenjak zauzimao je najodniji položaje kao i držav- ni savjetnik i u državi. U polo- žaju Velikog muftije zauzimao je i po- ložaj člana vrhovnog zakonodav- noga i bio predsjednikom njegovih sekcija, dalje je bio član velikog dr- žavnog vijeća, predsjednikom Musli- manskog društva i vijeća, član- nom visokog vakufskog vijeća, Dru- štva za pomaganje ratnih udovica u Sudanu, članom uprave Azhera (td.

Ukratko, nije bilo dobrotvorne ak- cije ili nekog društva kojemu je bila čast dobrotvornost, a da on nije bio ili predsjednikom ili članom toga društva ili te dobrotvorne akcije. Zadržao njegovo djelo je bilo putova- nje u Sudan u decembru 1904. godine gdje je boravio do početka januara 1905. godine u odgovor na to Asuanu snalga ga je boljetica, ali se ipak pri- vratio i kad je bio u Hartumu tako- der se je osjećao bolesnim. Iz toga se povratio u Misir. Kad je tamo do- šao neprimjetno je ga bili obdijeli, ali mu je neprijatelj iz dužnosti čina uprave Azhera. Poslije mu se bolest pogoršala, pa je konačno shvatio tje- kom bolesti za vasa vremena napustio ovu dolinu snu 11. jula 1906. u Ale- ksandriji. Spokojno razmišljajući i pod- laca kao misao podgrizalo su duboke žile, dobro odnjegovane biljke koje je ovaj veliki čovjek bio zasadio. Mi- sliši su, kad on napusti ovu dolinu, da će ta biljka usnuti, ali misao su mu se u odgovor da im se na- kad ni imena ne spomenu, a po vrto- vima njegove velike i plemenite biljke orlovi različenih klisa obliježu ne da- jući, da više po tlima misli gmiže i grize.

Njegov rad u Islamskom dobrotor- nom društvu.

(El-džemijet-ut-tahrijet-ia.)

Jedna od najlagotvornijih usta- nova koja je egipatskom narodu udi- lila najvećih vrijednosti na kulturnom polju jeste »El-džemijet-ut-tahrijet-ut-islamiyet« ili islamsko dobrotvorno društvo, koje je osno- vano 1891. godine. Ovo je društvo osnovano pod tekim pritiskima i tel- lo je utrošilo svoje sredstvo na predo- vavljanje i razvijanje. Da se je moglo što bolje razvijati, ukazala se je potreba da se na čelo ovoga društva stavi koja u- tjecajna ličnost te je kao prvi pre- dsjednik izabran svoji guver- ner. Među njima je bio i naš veliki pre- dsjednik Osman paša Tahir, isa ovoga Ahmed paša Sufrija. Za ovo vrijeme je društvo postepeno na- predovalo i razvijalo se dok nije pre- dsjednik položaj zauzeo njegov cen- ičać veliki imam Muhammed Abduhu. On je uprava nad ovim društvom u- zeo u maju 1905. Prihodi su bili ma- leni i društvo je moglo održavati vrlo mali broj škola. Kad je on stupio na čelo društva, on je imao četiri škole, ali pod njegovim predsjedništvom društvo je moglo porasti i krug nje- govog rada se jako proširio. Prihodi su se nekoliko puta povećali te su za kratko vrijeme podignute daljnih 8 škola. Predsednik društva, veliki du- ševnjak ovog velikog kulturnog ra- dnika pristupovao je preko četiri hi- ljade učenika ovih škola, koji se iz- državaju iz sredstva »El-džemije- ta« i iz prištata i koje je osmova ve- liki misirski.

To je jedna trećina od broja uče- nika koji pohađaju škole što se nalaze pod nadzorom ministarstva prosvjete.

Koliki je ugled ovo društvo steklo među misirskim narodom vidlj je iz toga, što je imalo i smrti veliki imama za predsjednika ovog društva došlo jedan od najuglednijih članova vladajuće dinastije, kasniji sultan Hussein. Izabran je od strane uprave ovog društva on ču toga po- loža da prihvatao da tako postupa uspo- menu na velikog imama.

Muhammed Abduhu nazivaju ima- mima.

Isa smrti velikog merhuma počeo ga je svijet nazivati velikim imenom i smislao li voda. On nije uspio avo

nikakav novi pravac u vjeri a ni u politici. Svo težitihe njegova rada po- stavilo je na tane da svijet povrati pravo i istinski vjeri i udaji ga od raznih zabuda i priča. Njegova na- stojanje je bilo upućeno u pravcu u- čvršćavanja vjerskih istina, jer je on vjerovao da sve nesreće u koje su muslimani sada došli iz toga što muslimani nisu pravo poznavali vje- re. Od tada je dolazila i ta slabost što su muslimani držali mnoge za- blude kao za esatvni dijelovi vjere.

Merhum Muhammed Abduhu je bio prvi voda i imam ljudima kako svojim ponašanjem tako i svojom nepokoleblivom odanošću prema vje- ri, kako u veličini svoje duše, tako i u predljetnosti svoje krvi i svojoj naklonosti prema svim ljudima. To je jedna istina da je daretljivoj vjeri ri- jetka vrlina kod vjerskih ljudi, a ta vrlina je velikog imama resila. On nije ostavio nikakvog materijalnog na pravi put i postoj ga u sebi ali je muslimanima ostavio svoje te- koje koji nam rasprostru plodove tajnih biljaka, koji je on sadio. Ostavio je svoje učenike, koji su aleni havari- junima Isakovim, koji svijet upre- mao na pravi put i postoj ga u sebi ali je njihovim vrlinama i u ljubavi za pravdom, u borbi za slobodom, sigurnosti i samostalnosti.

(Nastaviti se.)

JEMEN POMAJE ABESINIJU SA ORUŽJEM.

Jemenski trgovci naročito se isti- ču pomajući Abesiniju sa dobavama oružja i hrane. Mjerodavni krugovi tvrde da je kupljena velika količina hrane i raznog oružja, Abesiniji car je posebnim pismom jemenskim trgovci- ma izrazio svoju zahvalnost za nji- hovo pomaganje abesinske vojske.

MISIRSKI RADNICI ZA TALIJAN- SKU VOJSKU.

Iz Kaira javljaju, da su se u Mi- siru pojavili talijanski emisari koji misirске radnike pozivaju da idu na Abesinisko ratiste obećavajući im ve- like nagrade. Narod se digno protiv ovih emisara i nedovoljno im da se uopće pojavljuju. U više navrata su morale vlasti intervenirati kako bi o- ve talijanske emisare zaštitili od raz- jarene svijetne.

EGIPATSKI PRINC OTPUTOVAO U ABESINIJU.

Princ Ismail Daud otputovao je u Dabuti odakle ide u Adis Abebu da se stavi na raspoloženje abesinskom caru.

PROTIVNI TALIJANI IZ EGIPTA.

Francuski list »L'Echo« iz Kaira da su tamoznje vlasti poduzele stroge mjere da spriječe sukobe između Ta- lijana i domaćeg stanovništva. U ne- djeľju je došlo do žestoke tuče izme- du Talijana i Egipćana. Radi toga je protjeran nekoliko Talijana. Njema- čanski poslanik izrazio je ovim po- dom svoje zabrinje kod egipatske vlade.

Preporučiti »Kolobara«

Preporuča se gospodi iz provincije, koji dolaze u Sarajevo. Sobe udobne, cijene umjerene.

GRADJANA
SVAKOVRSNOG PRODAJE
MOISE I ROMANO
ALEKSANDROVA UL. 23

Kao Musliman dužan si pomagati ovaj naš jedini sedmićni list.

Reforma školskih udžbenika u Bugarskoj

Bugarsko ministarstvo prosvjete u zadnje vrijeme posvećuje naročitu pažnju osnovnoj nastavi u bugar- skim osnovnim školama. Kako je pi- tanje školskih udžbenika jedan od najvažnijih pitanja, tome se posve- tila naročita pažnja, te je posebna komisija pretrpela čitav rad u školi kao i njegove uposle koji su na do- ku potpisati u općem narodnom van- stanju. Pitanje udžbenika je do sada bilo nerazrešeno te su dženbici bili pri- vatnog izdanja bez jednodobnosti, pa se tako ni željeni uspjeh nije mo- gao postizavati.

Bugarski muslimanski list »Mede- nijet« koji izlazi u Sofiji donosi Ured- bu koju je ministarstvo prosvjete iz- dalo u pitanju školskih udžbenika i školskih pomagala za nastavu. Ured- bama 65. ove Uredbe imaju se po- četkom školske godine 1935./36. za- vesti novi udžbenici, te je raspiisan natječaj po kome se do početka ali- jeleće školske godine imaju izdati

školski udžbenici državnog izdanja. Od naročite važnosti po razvitak mu- slimana u Bugarskoj je činjenica da se u uvjeti pomen 37. odnorne Uredbe propisuje da svi udžbenici iz kojih se predaje u neodravnim musliman- skim školama imae pregledati i odob- riti Veliko muftijstvo. Nadalje imaju pravo podnijeti primjedbe na sva ona nepista u pomenim školama, koja bi vri- dila vjerske osjećaja narodnih ma- nimana u Bugarskoj.

Ova Uredba primljena je među bu- garskim muslimanima sa velikim za- dovoljenstvom naročito rad toga što se vjerskim vlastima daje pravo da- ove udžbenike pregledaju i nakon njihovog pregleda da sve stvari koje smetaju pravilnom odgoju omladine imaju izbaciti iz udžbenika.

Ovo je u životu bugarskih mu- slimana vrlo važan moment i dokaz anđonljivosti bugarskih vlasti i uvažava- nja vjerskih osjećaja muslimana.

Pretolatište „ISLAMSKI GLA

POLITIČKI PREGLED:

Pitanje novih izbora

Od kraha autoritativnog režima bankrotiranih radikalnih renegata, te obrazovanja vlade Dr. Stojadinovića sa misliju da zavedenjem demokratskog kursa stiša dubok, pičak i novih političkih izbora, nije akntno sa dnevnog reda. Ovo pitanje, nije najprije je postavila opozicija, koja je u svojoj rezoluciji iz petomajskih izbora donijela zaključak da neće saradivati sa onim poslanicima koji su na današnjem zasjedanju mandatu dobili politički i fundermeritij. Zaitjev za nove izbore opozicija je ponovila i prilikom konzultacija oko obrazovanja nove vlade. No i bez toga ovo pitanje samo po sebi se nameće kao aktuelno.

S početka općenito se je mislilo da Dr. Stojadinović ima u djepe izborni mandat, jer se je računalo da njegova vlada sa demokratskim pogledima neće moći raditi sa poslanicima fašističkih naroda.

Međutim prije nego će se vlada i pojaviti pred skupštinu, mnogi poslanici prevrnuli su svoje kabanice i sklonili se pod njezin skut od straha da ne budu najureni. Vlada je predstavljala da veliki dio poslanika koji su na vjeru dali svoj glas listu g. Jetića, nisu to učinili iz neke namaklonosti prema nosiocu te liste koliko iz ljubavi prema poslanikom mandatu kojeg im je ovaj mogao pribaviti preko svog ministra policije. Ta pretpostavka pokazala se je tačna i stvorena je jedina posluzna parlamentarna većina sa većinom vlada moće da radi.

Pošto je ta većina izglasala sve što je vlada od nje tražila, skupština je poslata na odmor da se malo pribere. Iza toga nastupile su nove prilike. Neki poslanici došli su do sebe i okužili se da provedu neke posebne akcije, samuvali da vlada nema izborak novog mandata, čega su se u prvih mjesecima vladine misli, kao i mjesecima bili uplašili. Među sešovima komariranih ljudih stranaaka postignut je konačni sporazum i obrazovana je jedinstveno guvermentalna stranaka pod imenom Jugoslovenska Radikalna Zajednica. Za jednu godinu provedena je i rekonstrukcija kabineta, tako da od sada predstavlja jednu homogenu cjelinu. Ta okolnost bare za neko vrijeme izgleda da je potisnula sa dnevnog reda mnogo nerijetkih pitanja, kao i aktuelnost novih parlamentarnih izbora. Ta pitanja vlada odlaze da bi mogla dobiti vremena za organiziranje svoje stranke. Kada formiranje J. R. Z. bude završeno, prema izjavama nekih ministara, čini se, da će vlada prije svega preći na općinu i da vlada neće imati zateka nepripremljena i iznenadna u parlamentarnim. Preko sadašnjih općinskih uprava postavljenih po bivšem režimu, provoditi poslaničke izbore, bilo bi vrlo opasno i po skromne i čedne demokratske tekovine i državno. Toga se svjesna je parlamentarna opozicija, pa uzvraća opreznost vlade prema kojoj se drži dosta lojalno i pokazuje zadivljavajuće strpljenje. To strpljenje mi preporučujemo i drugim dobronamjernim građanima. Toga se svjesna je vlada da pošuri sa donoenjem obaveštajnih političkih zakona, kao bi smirila akceptivnu javnost i razvrijetila neizvjesnost. To činio, je samo skloni da vjerujemo, da je vlada na dobrom i pamećnom putu.

»Islamski Glas« kao jedini informativni i obavještajni muslimanski list, izdavan je od svoje osnove pred čitavim čitavim i da ih upori na svaku okolnost. Mi smo prošli željom, da se u našoj zemlji učvati i od svake opasnosti osigura demokratski način vladavine, pa vjerujemo da će to vlada g. Dr. Stojadinovića od kraja izvesti.

E. B.

Veličanstven doček dr. M. Spaha u Tuzli

U putak 11. o. m. došlo je po prvi put iz izbora g. ministar sabiračar J. Mehmed Spaho u Tuzlu, gdje mu je primedno veličanstven doček.

U Tuzli su vođu Muslimana Dr. Spaha dočekali radnosa arci i sa suzama radnosaćima na očima. Dr. Spaho, koji je prije izbora bio gonjen od političke vlasti, a od naroda i tada srdačno dočekivan, sada je došao u Tuzlu u triumfu jer je pokljedio o na velika ideja sa kojom su se Muslimani borili najedno sa svojim vođom Dr. Spahom. Tuzlaci su pretrpili najveće terore kao i svi drugi koji se su borili za pobjedu ideje bratstva, je dnakosti i istinske jugoslovenske misli, ali su hrabro izdržali.

G. Dr. Spaho stigao je preko Loznice i Žrnovnika u Tuzlu uz pratnju nekoliko svojih prijatelja.

U selu Kalesiji dočekala je velika masa naroda dra Spahu. Na granici tuzlanske srezu dočekali su ministara i poslanika, dočekali Tuzla, predsjednik tuzlanske općinora JRZ i mnoge druge ličnosti.

U Simin Hanu dočekala je ministara velika masa naroda sa potpredsjednikom V. Zuenikom na čelu. Pet godišnja djevojačka Atlija Arapčić predala je g. dru Spahi dvan buket ruža.

— G. ministre Pozdravljaj Vas u ime birara srezu tuzlanskog i to onih 15.000 koji su neustraivo pred terorom za Vas dali svoje glasove, kao i u ime onih mnogobrojnih, koji su bili silom sprječeni od glasanja, koji su bili zlostavljani i proganjeni i kojima su uništavali egzistencije. Došla je promjena toga nečuvnog režima, došlo je vrijeme da i mi u svojoj državi možemo slobodno disati i da i mi poslije toga vremena možemo osjetiti da smo zapravo na svomim, koji su na riječima bili veliki patrioti i koji su pod firmom patriotizma proganjani i zatvarani nas, koji su nas nazivali antiradničkim, jer nismo bili uz njih. Mi smo uvjereni, da će g. ministre, za uvijek nas osloboditi od ovog nečuvnog i neradnog jednakost i dovesti državu do napretka i blagostanja. Kolika je ljubav prema Vama našim dragom vođi i državniku nije potrebno ističati. Najbolje dokazuje ovaj doček vaših prijatelja i prijatelja našeg čestitog i napaćenog teškača, koji je pobrio danas ovamo da Vas pozdravi i čestita Vama kao i svima našim prijateljima na korisnoj saradnji u današnjoj vladi, koji je na čelu g. Dr. Stojadinovića (dikača živio), čestita Vama i dr. Spahu, koji je došao u ovom radu voditi principa jedinstva svih građana.

Gospodine ministre, Vaša Tuzla, koja Vas voli i kojoj ste vi stari i prokušani prijatelji, srdačno Vas pozdravlja sa najljepšim željama i srdačno dobro.

Na pozdrav odgovorio je Dr. Spaho sa nekoliko toplih riječi zahvalnosti, a zatim se htjelo nastaviti u mjesto automobilom. Međutim masa je bila tako gusta da su svi morali pješke do stana načelnika Pašića. Oko 11. sat dr. Spaho se vratio poslije na dšamiju na džamiju-namazu, ali od svih svijeta morali su se vratiti i klanjati u stanu načelnika. U 1 i po bio je ručak kod g. Pašića.

U 2.30 odbran je na pijaci veliki žubor, na kojem je učestvovalo 15.000 tuzlana.

Žubor je otvorio načelnik Pašić. Poslije govora dra Dušana Đerića uzeo je riječ dr. Spaho, koji je izmudu ostaloga rekao:

— Nemojte mi zamjeriti što nisam prije došao. Bilo je mnogo predr dr-

žavnih poslova, koji su se morali površavati. Došao sam među vas da vam vidim i ispunim obećanje dano vam prije izbora, kad vam kazah, da je sila i bezakonje kratkotrajno i da su vas ubrzo posjetili. Tuzla u kojoj sam bio, bila je pod terom i strahom, zapamten teror i bezakonje kao nijedan drugi srez u državi. Mene je trebalo srušiti i ja se nisam smio izabrati. Ali ipak vi ste dali svoje glasove i izabrali me za poslanika i to tako kao niko u državi. Ogroman broj od 15.000 glasova u ime dr. Spaha, mene, sve prijatelje i nezapaćen teror nisu mogli da vas odvraće. A nasilnici da umanje našu pobjedu izvršile falsifikat od više hiljada glasova, ali ništa nije pomoglo. Ubrzo im dođe kraj. Želja naroda ne daje se ugušiti. Došla je nova vlada na čelu sa mudrim g. Dr. Stojadinovićem a u kojoj i mi suradujemo. Nastala su bolja vremena i vi ste u ovo par mjeseci osjetili blagostanje nove vlade, koja ha hoće da uzakoni slobodu koje već učuvali da uvede izmjenjivost u svu građana. A garantuju za to pružaju istaknute ličnosti dra Stojadinovića i dra Korošća.

Prelećaje na JRZ dr. Spaho kaže: Naši protivnici žele glasove, da je

Pretplatu za naš list posaljite ček. uplatnišna. Godišnja pretplata je 72 Din, polugodišnja 36 Din, a četvrtgodišnja 18 Dinara.

Mostar pred jednom rielkom svečano-tužnom proslavom

(Povodom otkrivanja spomen-turbeta

pjesniku Osmanu Dikiću.)

Mostar, sredinom oktobra.

Jos samo nekoliko dana, pa će se u našem krlnom Mostaru obaviti jedna svečano-tužna proslava. Obavice se otkrivanje spomen-turbeta velikom sinu našeg tuzlanskog i pjesniku Osmanu Dikiću. Pretpodložiti jedna konstitucija odbor na čelu sa poznatim nacionalnim i javnim radnicima i publicistom g. Smalibegom Čemalovićem, kome je bio zahtev, da se povodom dvadesetogodišnjice smrti dragoga Osmana podigne spomen-turbeta, barem grčko puta Karađorđevog dšamije (na najstaknutijem predjelu Mostara) i da se elegovce koji prenuu iz carinskog harema. Ovaj odbor, u koji su ulili pored ostalih i gospoda Mustafa Alkalifi pri, Vebijah Osmanović pri, Saib i Hasan Čidić podigao je lijepu građevinu prvio u djelo. Odmah se je počelo sa radom i uskoro je podignuto spomen-turbeta, koje je pokretale stajalo mnogo žrtava. I prošle godine trebala se obaviti svečano prenos kostiju i otkrivanje spomen-turbeta. Ali tada se je dogodilo što najstrašnije, što nas je svija potroko do dna srušilo. Od neprijateljske ruke, kada se najmanje nadamo, poginuo je naš ljubljani Kralj, naš najveći Otac, najveličajiji prijatelj naš muslimana — Kralj Uroš. Otkrivanje spomen-turbeta moglo je nečekivano događati u ovom tuzlansko-tužno-svečana priredba se i odgodila. Događaje postidjese smrti ljubljenoj Kralju Muženika, što uskoro obavice se otkrivanje spomen-turbeta.

»Zahvalnost potomstva je najbolji pokret za nove živote i najgustiji izvor života.« — Ovo je u historiji tuzlanske države stvorila epohalna i čudna djela kadra je bila pokrenuti i nas građane na svoju dužnost. Mi, Mostarci, koji smo mnogo griješili od Oslobođenja svojim indolencijom zbog nerada za ideale, jer sledstveno svojoj tradiciji, nije se ostavljano da u narodu za narod i njegove nove ideale, podignemo eto, iako kasno, ali ipak tako spomen-turbeta, — našem dragom Osmanu Dikiću.

Iako je ovaj spomenik, koji zahvalni Mostarci podigloše, najljepši je od svih, koji se nalaze nad ocrasjnim domovima naših umetnika, ipak prema dušima i ličnosti našeg velikog pjesnika i knoana, škromni je i malen. Skromna je i malen je, ali naljaka karakterna osobina dragom nam Osmana, daje nam i pravi, da ovo skromnost baš na grobu iskazuje jer veliki umetnik, iako bijaše u svom naslonom radu najveći gorostas među sledbenicima bijaše ličnoodno i najskromniji među svima nji-

dr. Spaho prešlo u radikale. Brado, to nije istina. Mi smo napravili sporazum sa radikalima i Slovenaom ljudskom strankom i stvorili jaka organizaciju JRZ, koja ima demokratske principe. Vi ste o tome čitali iz novina i budite uvjereni da vas neće niko prevratiti. Stvaranje velikih političkih partija korisno je za našu državu cjelinu i za naš narod. Ja vas pozivam da ovdje otvoreno reknete jeste li za to (urbenosno klanje: Jemso!). Još nekoliko riječi radi obavještenja. Uvjereni vas da se problem može prevratiti, i da vam slobode niko više neće oduzeti.

Sa ovom završavaju i zahvaljujem se na veličanstvenom dočeku. (Burno klanje, koje traje 5 minuta).

Govorili su zatim Kostić je Bijeljini, koji je nazvao Spahu dođom Bonse ponosne a ne patvoreni i alom nametnutim. Zatim su govorili Petar Perić, seljaka i musliman. Osim toga dužnost nam je zbor u potpunom redu završeno uz neprestno klanje dr. Spahi i Jugoslaviji.

U 5-6 sati primao je dr. Spaho u sreoskom nasleštju deputacije. U 6 sati bila je svečana sjednica općinskog vijeća.

U Tuzli je ostao dr. Spaho jedno noć, a u jutro je proslijedio put kroz Posavinu.

ma, pa na ovom spomen-turbetu bila bi najdivnija dopuna kada bi na njemu pisalo: »Skromno — najskromniji — zahvalni Mostarci.« Osim toga dužnost nam je da znamo i to, da kada što je ličnije po znanju i materijalnom bogatstvu, tako se ni mirni ne cijene po grobljima, već i jedni i drugi po ljubavi svojim. Zbog toga drugi i vrijednost ovoga spomenika alajati se baš u tome, što ga ne podile on sam sebi za života, jer on podiže duhovne spomenike u srcima naroda i omladine svijeta, već da podile narod i njegovi prijatelji i drugovi iz zahvalnosti za njegova velika i nesebična djela. Ovo spomen-turbeta daje nama i potomstvu našem, novu potkrepu za daljnja pregučanja, jer otadžbina, sada više nego ikada, treba ljudi od znanosa srca, sa Osmannova, srca koje osjećaše svu tugu i radost svojega naroda, a naročito naš muslimana, srca nama trebaju ovoga pjesnika, jer mu je to dade istina i čini čisproavati, brinuci se o sreći svojega naroda, svoje braće muslimana.

Ljudi nam trebaju, jer bez ljudi i dšamije i ostali hramovi Božji ostadoše pušti. Treba nam ljudi životinjskih djela, koji čestitaju i daju istinu i karakteru sa proćokom neustraivostu poći, da izvedu narod iz vrtloga.

Organizirajmo našu omladinu i spremajmo se. Radimo više i bolje za svoj narod i njegove ideale, jer riječima se ne dođu do dragom Osmanu, a još manje do domovine i otadžbine, to intenzivnije radimo odnjudjemo se dugova domovini, jer smo mi postali teški narodni dužnik. Banke svoje mjenične dužnike progone, tute i robe, a dužnike narodne niko kao i ne poznaje.

Dragi sledbenici ti se zahvaljujem, da stazu tuđu životnog rada nikad ni na samim sećemo napustiti. Tvoj spomen bice i u našim živim srcima. Rahmet ti duši!

Kada će se proslava održati javičemo blagovremeno, da bi prijatelji i postovaoci dragom nam Osmanu i drugom njesta bili obavješteni, kako bi mogli na vrijeme doći na proslavu.

Hamika Ajkić.

OTVARANJE DRUGE APOTEKE U VISOKOM.

U »Narodnom Jedinstvu« službenom glasilu Drinake banovine izaslo je natječaj za otvaranje apoteke druge po redu u gradu Visokom. Ulozi za otvaranje mogu se vidjeti u »Nar. Jedinstvu« od p. m. broj 81.

Molbe za otvaranje apoteke primaju se do 10. novembra o. g.

»ISLAMSKI GLAS« moći će uredno izlaziti, ako njegovi čitaoci budu uredno plaćali pretplatu. Zato uplatite odmah pretplatu za list.

